

FÖRDJUPNING – Små effekter på produktionen och inflationen av sommarens torka och skogsbränder

Torkan sommaren 2018 har drabbat jord- och skogsbruket hårt med små skördar och skogsbränder. För enskilda bönder och skogsägare har stora värden gått förlorade, men de makroekonomiska effekterna bedöms bli små. Sammantaget väntas torkan innebära att BNP-tillväxten tredje kvartalet blir något lägre än om vädret hade varit mer normalt. Avsaknaden av regn har också inneburit onormalt låga nivåer i vattenmagasinen, vilket bidragit till stigande elpriser och högre KPIF-inflation under sommaren. Sommarens värder väntas inte ge några effekter på BNP-tillväxten och inflationen på lite sikt.

Stora skogsbränder, men begränsad påverkan på BNP

Stora skogsbränder har härjat i Gävleborgs, Jämtlands och Dalarnas län under sommaren. Uppskattningsvis 25 000 hektar skog och mark, eller 2,6 miljoner skogskubikmeter till ett värde av cirka 900 miljoner kronor, har brandskadats.¹⁰ Det är därmed betydande ekonomiska värden som gått förlorade även om de berörda områdena bara utgör ungefär en promille av de svenska skogarna.

BNP syftar till att mäta värdet av de varor och tjänster som produceras i ett land under en viss period. Skogsproduktionen sker kontinuerligt allteftersom skogen växer och bokförs i nationalräkenskaperna (NR) som lager av växande skog. När skog på något sätt förstörs, till exempel vid brand eller storm, så minskar därmed lagren av växande skog, vilket allt annat lika får en negativ effekt på tillväxten.¹¹ All skog har dock inte förstörts i bränderna utan vissa träd kan användas som sågtimmer och bränsle. Det innebär att lagren av timmer, en annan post i NR, ökar och nettoeffekten på företagets lager blir därför mindre. Därtill ökar BNP som en följd av det arbete som utförs på grund av bränderna: släckningsinsatser, röjningsarbeten och reparationer. Sammantaget bedöms effekterna på BNP-tillväxten av sommarens skogsbränder bli svagt negativa.

Som jämförelse kan man studera hur den kraftiga storm som drabbade Sverige 2005 och kom att kallas Gudrun, påverkade lagren av skog och BNP. Gudrun påverkade väsentligt större arealer och närmare 30 gånger så många skogskubikmeter berördes jämfört med sommarens bränder. Det första kvartalet 2005 minskade lagren av växande skog och bidrog påtagligt negativt till BNP-tillväxten. Detta motverkades dock nästan till fullo av att lagren av timmer också ökade. Den negativa nettoeffekten på BNP-tillväxten blev därmed mycket liten.

Minskade skördar bidrar till stigande livsmedelspriser

Sommarens torka har slagit både mot jordbruket och djurhållningen. Jordbruksverket har uppskattat att spannmåls-skörden blir närmare 30 procent mindre än förra året.¹² Jordbrukssektorn har dock över tiden minskat i betydelse för svensk BNP och står i dagsläget för cirka 0,3 procent av produktionen. Effekten på BNP av lägre jordbruksproduktion i år väntas därmed bli liten.

De små skördarna har bidragit till att priserna på vete och andra spannmål stigit. Detta väntas leda till att priserna på spannmålsbaserade livsmedel ökar något snabbare under hösten. Samtidigt har foderbristen inneburit att man på sina håll varit tvungen att nödslakta boskap, vilket medför att utbudet av svenskt kött ökar och att priserna kan dämpas. Sammantaget väntas stigande livsmedelspriser till följd av dåliga skördar bidra till att den uppmätta inflationstakten blir cirka 0,1 procentenheter högre än vad den annars skulle bli mot slutet av året.

Temporärt höga energipriser

Torkan har också inneburit att nivån i de nordiska vattenmagasinen är på mycket låga nivåer. Som en följd av detta har elpriserna stigit.

De stigande elpriserna bidrar till att förstärka skillnaderna mellan inflationen mätt med KPIF respektive KPIF exklusive energi. Det närmaste året väntas ökningstakten i KPIF överstiga ökningstakten i KPIF exklusive energi. Uppgången är däremot övergående och från och med slutet på nästa år ökar KPIF och KPIF exklusive energi i ungefär samma takt.

¹⁰ Se "Skog för över 900 miljoner kronor har brunnit", Pressmeddelande 23 juli 2018, Skogsstyrelsen.

¹¹ Det är fortfarande oklart om SCB kommer att definiera skogsbränderna som en naturkatastrof. Enligt Europeiska national- och regionalräkenskapssystemets manual

skulle i så fall inte den förstörda skogen bokföras i nationalräkenskaperna och de minskade lagren av skog skulle därmed inte påverka BNP-tillväxten negativt.

¹² Se "Skördeprognos för spannmål och oljevaxter", Statistiska meddelanden, JO 29 SM 1801, Statens Jordbruksverk, 2018.